

⁷
Hoc autem est de PSALTERIO Inviolata semper Virgi-
nis, Genitricis Dei MARIE.

III. Propterea etiam placuit vestre Potestati super hoc
QVC ESTIONEAM ad me habere Paternam.

Idecirco multarum pro animarum salute, postulatione ve-
stre ac intentioni humilius satisfaciendo, sub paucis verbis,
ut potero, super materia Psalterij Virginis gloriose aliquod
lumen, cetero patebit per ordinem, intelligentie vestre offerre
conabor. Non (quod absit) sublimem vestram Apostolicam
scientiam imbundo: sed scita melius ac perspecta ad
memoriam, & ut S. Anselmus ait, ad operosam
efficiaciam redundo.

OMNIA HOMINA
Sunt enim in audito unde inveniuntur una
et dicitur in catalogo omnes, cum indicatio
convenientia ex misericordia vestra. Haec in
memoriam.



PSALMUS 2.
1. Dicitur autem Psalterium à psallendo. Inde seruientes in illo Deo, & Maria Virgini, dicuntur Psaltes. Sic dictum à Psalterio Davidico: quod figura Angelicæ fuit Salutationis. Canticum enim veteris Legis figura noua fuerunt: secundum S. Amb.

2. Si cui placuerit: sic dicendum videri potest quasi à sale divina Sapientia: quod Oratio Dominica, & Salutatio Angelica sint quasi dues salinae Dei sapientiae, quibus Fidelium mentes saluntur.

id 3. Nisi quis maliter illud recte sic appellari ab Organo: quod Hebrei Nabulum vocant; musicum instrumentum ex CL. fistulis compositum: ad

3.
modum organum.

CAPUT I. IV. & V. capituli Cur hoc Suffragium dicatur PSALT. CHRISTI & MARIAE?

A Amoissime in Christo Pater,
& Domine. Peccatoribus pra-
stat penitentiam Trinitas Altissi-
ma: per Psalte-



rium Virg. Marie.

2. Dicitur autem Psalterium à psallendo. Inde seruientes in illo Deo, & Maria Virgini, dicuntur Psaltes. Sic dictum à Psalterio Davidico: quod figura Angelicæ fuit Salutationis. Canticum enim veteris Legis figura noua fuerunt: secundum S. Amb.

3. Sicut in Stilat Sa-
rietatem.

4. A. Alligatis Adducit Abso-
lutionem.

4.L. Lugentibus Largitur La-
titiam.

5. T. Temeritis Tradit Tran-
quillitatem.

6. E. Egenorum Expellit Ege-
statem.

7. R. Religiosis Reddit Refor-
matiōnem.

8. I. Ignorantibus Inducit In-
telligentiam.

9. V. Viuis Vincit Vacitatem.

10. M. Mortuis Mittit Mis-
ericordiam per modum suffragij.

II. Et de his omnibus sensi-
bilis & vera expertus sum, alij-

A2 que

que plures signa & prodigia.
 1. Ut merito Psalterium hoc
 sit COELVM SIDEREVM ; cum
 CL. Stellis : apud Astrologos
 potissimum. 2. Ut sit velut PATER-
 RADISVS voluptatis Dei, Ro-
 sis, ac rosaceis lertis CL. ador-
 natus. Salutationes enim istae
 sunt velut quadam Rosae An-
 gelicae : unde quinquagena
 Virginis Rosarium sive Ser-
 rum nuncupatur. 3. Ut sit AR-
 BOR VITAE & scientiarum cum
 CL. fructibus, angelicis: propter
 toridam Eminentias, quas in
 Christo & Maria Virgine cre-
 dimus fuisse: prout aliquando
 ipsa revelauit.

CAPUT II.

*Car dicatur Psalterium in ordine
 ad IESVM CHRISTVM,
 & MARIAM Virgi-
 nem?*

AXcellenter Prefat, si-
 tientibus stilla satia-
 non Trinitas. Beatissima per
 Psalterium Virg. Maria in-
 violata.
 1. MARIA Virgini Psal-
 terium aptatur, & ab ea nomi-
 natur: quod piffissima Dei Ge-
 nitrix Maria virtuosa habuit
 conditiones Psalterij, Synago-
 ge, Cythara, & Organum nam
 Psalteriis Virginis Mariae sunt
 eiusdem Regiae coeli Matrici
 angelicis: ob decem causas, &

operations, I. Intemerata Dei
 Genitrix virgo diabolum ex-
 pellit: sicut David 1. Reg. 16.
 per cytharam à Saule demonem
 depellebat. 2. Quia Deipara
 Arcanum Dei, idest verbum omni-
 potens ad nos ducit: seu
 David, 2. Reg. 6. in Organu ar-
 mitatis coram area ludebat.
 3. Quia eadem victoriis
 nobis contra inimicos obtinet:
 sicut post victoriam Maria, so-
 ror Moysis, Exod. 16. in Tym-
 pane praecinebat.

4. Ipsa prophetiam San-
 ctis tradit: sicut Heliæus per
 canticum Psalterij Spiritum
 Sanctum prophetie accepit.

5. Quia Spiritus Sanctus
 per ipsam Matrem omnium inter-
 Deum, & creaturam huma-
 nam, in thalamo Virginali,
 effecit: vt Bala docet.

6. Quia S. Maria Chro-
 rum celestis iubilationis ad
 diuinam secundum laudes orabit: se-
 cut filia Ierusalem, que can-
 tabant, 1. Reg. 18. sed percutit
 mille, & David decem millia.
 Origens de virgin. Maria.

7. Quia pars facta est per
 Mariam Virg. Filius enim ip-
 sius fecit utraque unum, tanquam
 Lapis angularis.

8. Quia immensam orbi
 festiuitatem avulit Virgo Ma-
 ria, qua fuit Dei, dominum
 simum, & Angelorum.

9. Quia ipsa a Deo Patri, pro
 mundo prece obtulit immensi-

ho-

holocaustum, Verbum scil.
 Incarnatum.

10. Eadem Alma Virgo
 Parentis diuinum cecinuit Can-
 ticum post Incarnationem,
Magnificat, & Angelis, nato
 Domino Angelorum, *Gloria in
 excelsis*. Quorum lauitate
 placatus est Deus generi hu-
 mano, & huic angelicae natu-
 ra est confederata.

Hoc autem decem repre-
 sentant, olim in Psalterio Sy-
 nagogarum: vt S. Augustin. enarrat
 ferme de Psalterio Sy-
 nagogarum, qui incipit: *Laudate
 eum in psalterio*. Vbi haec omnia
 (vt melius experiendo)
 videlicet ad immaculatam Dei
 Genitricem adaptata.

II. CARISTO IESU adaptatur
 hoc Oculum, & ab eo nominatur,
 ob dictas decem ratio-
 nes: que longe aptius & ampius
 Christo, quam Virgini
 Maria contentant. Christus
 enim in immenso portio est
 & potentior Maria: quamvis
 peccatoribus Mater Misericordie
 Maria sit quoddammodo
 clementior, eisque familiarior,
 quam Christus: lectionem Bern.
 Psalterii est *Mediatris ad Me-
 diatorem*.

Nihilominus aliae quedam
 species suppetunt rationes
 hac in re Iesu.

1. Quia Christus est Psal-
 terium Resurrectionis: iuxta
 illud Psalmi 56. *Exalte Gloria*
 mea: *exalte Psalterium & Cy-
 thara*. Cum igitur in Psalterio
 Christi sint 15. Pater noster
 pro Christo: qui exurgit in
 nobis per peccationem &
 devotionem; secundum Tholo-
 gie veritatem; ea causa merito
 Suffragium hoc Psalterium
 Exurrectionis dici potest.

2. Accedit. Quia Christi
 ies ipsi est Psalterium decem
 chordarum; S. Hieron. teste,
 tanquam decem Dei manda-
 torum completor, & retribu-
 tor: idemque transfigurandum
 ea leuerissimum est condemp-
 tor.

3. Quia omnes ad Christum
 ordinantur prophetiae, ve-
 tur ad suam caulam efficiente,
 formalem, exemplarem, &
 finalem. Quocirca merito ipse
 est in Psalterio Davidis tan-
 quam ipsum Psalterium prefiguratus: iuxta Glossam Ma-
 gitri.

4. Quia reparare salutis
 Psalterium est ipse, ob repara-
 tionem nostram, & sanctifica-
 tionem. Ideo in Templo dedi-
 catione, fundatione, & repara-
 tione gloriose in Psalterij can-
 tabatur.

5. Denique Dominus Iesu
 ipse nostra est iubilatio,
 spiritualisque letitiae & exulta-
 tie: habens quinque portas, ait
 S. Augustinus, idest, quinque vul-
 nera: que ad solius lauitatris
 palatia ducent. Hinc in Psal-
 terio

mis 46.97. propheta: *In bilate Deo in O.*

Ex quibus congruerter appetit Psalterij & ratio, & ad Sponsum Iesum, Sponsamque Mariam singularis adaptatio& illi debita laudatio.

CAP V T III.

Suffragium hoc an conuenientius nominetur Psalterium, an Coronam, an Serum, sive Rosarium?

A R Euerendissime in Christo Pater, & reorum refugium piam ac singulare, *Alleluia Adducit Absolutionem*. Tri-nite Clementissima per Psalterium V. Mariae.

- i. Conantur quidam, licet rem eandem, varijs nominare vocabulis; horum tamen semper unum est aptius: iuxta B. Alberti Magni Logicam. Quocirca Oraculum hoc, quamvis varia nomina sortiantur, PSALTERIVM tenet ap-tius appellatur; multiplici de causa.

B 1. Ob figuram Davidici Psalterij. Figura enim & figuratum eodem nomine; et si non eodem significandi modo, no-minantur. Ita Christus dicitur Leo, vermis, lapis, &c. Simile ad modum nomina hæc: *Coro-na, Rosarium, Serum*; significatu proprio longe distant (ut dis-

parata, & diuersa) à genere Orationis: Psalterium autem Ecclesiæ, quod huius est Psalterij fundamentum, & figura, vere, & vnioco Oratio est.

2. Vocabula: *Corona, Rosarium, Serum*: metaphoræ sunt ex similitudine dictæ; psalterium vero à psallendis Deo laudibus nomen habens, proprie est oratio.

3. Nomina illa vulgaria sunt, sicutiunt pœculi vanitatem: quod fit à fertis puellaribus dicantur: Psalterium est Ecclesiasticum. Ideoq[ue] religiosus ab Ecclesiæ filiis amplectendum est, venerandum, usurpadum, ac predicandum.

4. Psalterium, vox est Divina, biblica, & virtutis testamento styl confona arque conformis, at nomina cetera ex hominum nata sunt, & intellectu, & affectu; neque abs ratione similitudinis.

5. Corona, rostria, serta geruntur à viris, scemini, pueris iuxtabonis ac malis: Psalterium vero in S. Scriptura tantum in vñ honorum est, in quo Dei solius cultu.

Quapropter hæc Oratoria duo, *Pater & Ave*; cum sunt supremæ ac Principes Novi Testam. orationes, vocari nomine Psalterij debuerunt, quod ipsum hoc in principio Synagogæ cultu diuino precipuum semper sacramus fuit. Musices in-

Pro Psal. Synonymis.

instrumentum. Id quod P. Fr. Joannes de Monte in suo *Mariali* declarat.

D II. Sed noui noua adiue-niunt nomini ian dicta; pa-rumque congra: auferunt laudes à Virgine Maria, ac immuniunt, cum pro C. & L. an-gelicis salutationibus, iam diu per Ecclesiæ confuetis, tan-tum nunc eidem offerunt quin-quaginta.

Quod autem à per antiquo Psalterio vocabutum oratio hæc, ratio constat quia ab Ecclesiæ Canonico in horis Davidis Psalterium canebatur. Quod S. Hieronymus ter translatum, & ad limam revoca-tum, Romana obtulit Ecclesiæ. Primum ad Romanam: alterum ad Gallicanam: tertium ad Hebraicam proprietatem: idque ad instantiam Sophro-nij.

E III. Atque inde populus Ecclesiæ constanter, & ardenter imitatus, ad eam conformavit illud, usurpauit ac appellavit Iesu & Marie Psalterium.

1. In cuius signum hoile que in Alamannia frequentissima, tali cum numero C. & L. cir-cumferuntur Patriloquia.
2. Quin & in Flandria, noue-runt seniores memorant pluri-mi, quod sponsæ, dum aliqua desponfabantur, in virginali zo-na, cum bursa simul lufpende-batur, & Psalterium.
3. Ve-

Car in Psalterio XV. Orationes Dominice dispensantur.

R Eligiosissime in Domino A IESV animatum Psalter: *Lugentibus Langiar: Attirian* Trinitas dulcissima per Psalterium Triclinij eiusdem immi-ssi Trinitatis. Super quo denou-pia mens fideliun movere pos-soft dubium: *Car inibi posuntur XV. Pater noster?*

- I. Ad quod respondet: *L.* Propter visionem S. Bernardo factam. Qui ex divina didicit revelationem: quod qui in dies singulare, per annum totum, xv. Pater noster dixerit ac numerum Christi passi vulnerum adaequabit. Quæ iure merito cunctis sunt colendissima Christianis, & adoranda.

- II. Eo, quod in Dominica B passione puncta sunt quindena præcipua Christianis cum reli-gione contemplanda.
1. Corona dolorosa.
2. Comprehensio po-nosa.
3. Collaphisatio probro-ba, in Anna domo.
4. Illusio,

& condemnatio, in Cappha-
dom, edicta. 5. Raptatio
Christi ad Pilatum clamorosa.
6. Illatio Christi apud Her-
odem contemptuosa. 7. Flagel-
latio Ispina. 9. Irrito à mi-
litibus blasphemosa. 10. Con-
demnatio flagitiæ. 11. Baiu-
latio Crucis ærumnola. 12.
Crucifixio vulnerosa. 13. Elo-
cutione Christi in cruce virtuosa.
14. Mors IESV duetuosa. 15.
Sepultura Domini gloriofa.

C II. Tanti vero singula hæc
puncta sunt: ut (sicut Dominus
Iesvs aliquoties reuelauit
S. Bernardino, & S. Brigitæ)
quodque corum omne pretiu-
m mundi totius, creatæque natu-
rae procul excedat. Quo iustius
ac laudius eadem à Christianis
memoranda sunt, &
veneranda ad xv. Dominicas
orationes in Psalterio. Quippe
1. Cum hæc Oratio per Do-
minum IESV sit Apostolis
mandata, Mat. 6. 2. Cum &
iam olim in primitia Ecclesia
ad eandem vicinam sacram Mis-
se fuerit patrua: vt iuri te-
flantur Canonica ex S. Grego-
rii Registro. 3. Cum inde
etiam Ecclesia singulis horis
Canonis isthane præponat
orationem, velut Ecclesiasti-
carum orationum caput
ac fundamentum, non
alioquin obstat quod de Mon-
stris, p. monachis, ut al-

CAPVT V.

*Cur in Psalterio Christi ac Ma-
ria ponuntur C. & L. Salu-
tationes Angelicas?*

Illustrissime Pater pauperum, orphanorum, & pu-
llorum, tentatis Tradit Tran-
quillitatem Trinitas Æternæ per
Psalterium Virg. Marie. De
quo exinde grandis mouetur
quaestio cui C. & L. Ave in
Psalterio frequenter?

I. Non cuiusquam id su-
perfitionis est, sed imitatio-
nis Eccleziæ, cuius Psalterium
Psalms totidem conflat. Quo
fane plebs fidelis in numero
hoc biblico, minimisque vano,
die confirmatus Ecclesiæ.

II. Ratio PROPHETICA:
Quia CHRISTVS, & MARIA
gloriofa proberhat in psalte-
rio Davidis, secundum virtutes
in eis totidem & eximias
Excellentias passim a SS. Par-
tribus celebratas; atqua in toti-
dem Ang. Salutationibus ve-
nerandas.

III. Ratio MYSTICA: Cō-
sonans istis mysterium multi-
plex eiusdem observati numeri CL, tum in constructione
Arcae, tum Tabernacula Moy-
sis, tum Templi Salomoni,
tum in visione Ezechielis, qua-
nova Templo ratio faciesque
divinitus ci delineabatur. Atqui

verò numerus in figura, ut rem
aliquam figuratan defignet,
necesse est, & quidē sacer rem
sacram, biblicus biblicam item
rite numeratam. Quare isthac
in Psalterio IESV & MARIA
numerus veritatem recte tui in
Davidico continet adumbratam.

IV. Ratio PHYSICA. Con-
stat iuxta Philosophos inter &
Theologos, cœciorum orbem
videnos esse. 1. Empyreum.
2. Primum Mobile. 3. Crysta-
linum seu Aqueum. 4. Firmamen-
tum Stellarium. 5. Celum
Saturni. 6. Louis. 7. Mantis.
8. Solis. 9. Venetiæ. 10. Mer-
curij. 11. Et Luna. Adhac
Elementa luna quatuor: atqui
hinc videns omnem vivere
homine necessis est, admundum
quidem naturalem. Huc accen-
dit, quod humana vita in quo-
libet dictorum xv. decimū diffi-
cilitatis modis alter arque alter
se habeat affectus, scilicet secundum
Categorias decem, que sunt
Substantia, Qualitas, Quantitas,
Relatio, Actio, Passio, Situs,
Quando,ibi, & Habitus. Quare
plane liquet, si dō in 15. per
multiplicationem reduxeris,
quod omnis homo necessario
habeat in se se CL. Habitudi-
nes naturales. Quæ omnes ac
singule cum sub dominio
CHRISTI ac Patrocinio Dei
paratent, aut varient: par
quaque esse, ut quisque, pro
peccatorum: que sunt infidi-

30. Cap. V. Apostol. Alman Redim.

tas, Desperatio, seu Presumptio, & Odium, Superbia, Avaritia, Luxuria, Inuidia, Gula, Ira, Acedia: Impudentia, Iniquitas, Pugillanimitas seu Dissidentia, Impietas, Impenitentia. Quae cum Decalogo adverteruntur, facile in numerum c. l. multiplicantur.

Vtique vero par quoque numerus responderet premiorum virtutibus, in colis: potnarum delictis, in gehenna. Et siepe etiam plagarum, in vita hac mortali. Quo iustus ac sanctius ille numerus preculsum in Platerio custoditur.

B. 7. Ratio NATURALIS idem vel ex homine repetita declarat. Nam in quibus nostris potentie naturales insunt xv. & quini sensus exteiiores noti. Interiores quini, vt sensus communi, Imaginatio, Phantasias, Estimatio, Memoria. Superioris potentiae quiae, vt Motus, Sensualitas, Intellectus, Agens, Fasibilia, & voluntas. At per hec tū Christus, tum B. Maria pro se pro que nobis in Decalogo servire Deo & per placuerunt atque ita per formales in eis habitudines quindinas, in Decalogo multiplicatas, actus meritiorum &c. colligantur oportet. Quibus sua quoque præmia totidem in terris ac celis vtrique concessa, sunt. Credere necesse est Fidelis. Et quisquam eos pari in numero colendos

rite adorandoque dubitarit? Quid quod & nos ipsos quedam Religionis necessitas plane constingat. Quippe eisdem prædictis potentij, eidem obstricis Decalogo) Deo Deiparæque, aut defervire pro parte forte præmiorum celi, aut deperire in pari numero tormentorum inferni. Totidem enim nos hinc dona gratiarum inuitant inde monstrâ viatorum infectantur.

8. Ratio Sacra. Hanc offerunt quinquaginta in Psalterio tria, Iubilans annus quinquagesimus quique: qui pacis fuit; requieci, & libertati ficer. Iesu autem & Maria, sicut regnum omnium, sic & iubile sunt Rex & Reginae: idque cu in lege natura: tum & Moyis data in Sinai monte, die ab exitu Israel de Egypto quinquagesima: tum in lege Gratiae, data complete in Pentecostes die ab Resurrectione quinquagesimo. Accedit, quod in celis triplex Iubilatum, Visum, Frumentum, & Comprehensionis universa doceat, colatque Theologia Christiana.

Et quid in meritissimo virisque Iesu ac Maria pro ipsis. Quinquaginta precium in Psalterio ostendunt. Iure inquam: Nam quis tam ingratius Deo, sive immoneretur, qui non de quatuor & viginti horis diu innam in di-

vino cultu quotidie horulas esse impedieant censur? Aequi iuste ea tres in Psalterio Quinquaginta occupantur. Quo par & equum est magis, quin & prope debitum dixerim, vel tantillum tempusculum in tanto compreendi generere iudicis consecrare Deo.

G. Dices: Re quavis in bona, maior numerus minor est melior: proinde nec iste c. l. precum, maiori præstare potest. Sed istum ultra definitum trahere precondi, quod yet illius determinatio certa. O turram, sed carneam. Ecce tibi, Davide illi, Sap. 11. Omnia in numero, Mensura, & Pondera perfici. Quod si omnia in re alia quaqueunque, quanto magis in peripherientibus ad latram, culturnque diuinum? In his autem Psalterium Iesu, ac Mariæ locum sibi facile principem vendicat eundem, qui Orationi Domini, Angelicaque Salutationi debet. Et adhuc ab quo numero certo vagari illud oportere quisquam lontius? Vel Cato ethicus reclamavit dicens: Omibus adde Modum: Modus est pulcherrima Virtus. At Psalterium nec prolixitate, nec brevitate peccat in modum justum, sed in mediocritate extremorum inter virtutumque conflictus. Quocirca sicut fixo precium Numeri, sic & Mensura sufficiens devotionis, & me-

riti Pondere sibi recte constat. Denique legitime me memini, rationes iam dictas à gloriosa Virginis revelatas promanae. Quod tametsi non scripta tamen sufficientes sibi puderis suopè fiant.

Vidi quoque virginem quandam, que post Dominicam Companionem diuino constituta vidi Alman Matrem Virginem coronam triplicata Quinquaginta coronatam: in quarum hac Rosa L. ista Lilac totidem, in terra gemina ita quinquaginta cuncte videbatur. Nec dubito Virginem hanc veram vidisse, eo quod Despatræ tales à fidelibus efflent oblatæ Coronaria. Quinquaginta.

CAP. V. T. VI.

Vtrum pre altero sit, Pater, an

Avg.

C. Larissime in scientiis intelligentia, Pactor oxium Christi: Egenorum Expellit: et faciem Tripartitam felicissima per Plataram Virginis felicium felicissimam. De quo curiosus quarti secularium audire: utrum nobilis a Dominica oratio, an Salutario Angelicus. Hi si nolent abut Philologhi: Odio seruum sum comparationes: digitum pri imponentes. Verum ego nescii contumus per media fumis: ibi, duocque B 2 do-

docebo et mihi salva. 1. PRIVS. Dominica oratio quinque modis annullit Dominicanam Annuntiationem. 1. Autore: Nam eam Christus ac Ave, dictavit Archangelus, 2. forma orationis: verus enim habet rationem orationis, quam salutario. 3. Contento: Complectitur enim expressio & bona pectenda omnia, & deprecanda mala; ac salutario tantum implicit. Teste B. Alberto Magno, super Missus, ex Aug. 4. Fine: Oratione Domini, manuette fuit Ecclesia data ad orandum, Mat. 6. Non sic autem Salutatio. 5. Adiuncto, Dominica Oratio, magis aptata humana affectiori, intelligentia, virtutati, & necessitatibus. Ut septem ipsa petitiones restantur: Salutatio vero potius Christi ac Mariæ attinget personam, quam misericordiam nostram.

II. ALTERVM: Angelica Salutatio quinque de causa antecedit Dom. Orationem. 1. Obiecto: quia Salutatio est ad Deiparum personamque solitudinem est Ecclesia militans; ad cuius gratianam Dominica data est oratio. 2. Materia, Receptio: Dom. Oratione solito convenienter peccatoribus, ut quibus necesse sit orare: Dicitur nobis, &c. Christo autem, & Maria, ut ab omnibus peccato, conuenire nequit: nisi quatenus in persona Ecclesie eam oravet. At Ang. Salutatio

tio a Iesu, & Marie recipari lassus portat. 3. Fines seriforma: Quia, in Incarnatione terminus formalis, diuinum erat suppositum, & non humanum. Ac hic est: infinitus formaliter, cum sit Deus. Dom. orationis autem terminus est finitus, ut pote collatio bonorum creatorum, & auersio malorum, quae formaliter sunt finita. Quo salutatio praestantior est Dom. oratione. 4. Effectus: Quia Annuntiatio est index Christi, autoris Dom. preicationis, simile est Novi Testam. principium, quorum neutrum est Domin. oratione: ac summa quaque Excellentia Christi & Mariæ sicut in ea continentur, ita ab eadem dependet. Minime vero à Dom. oratione, quae opus est effectus Christi.

III. TERTIUM, Vt in Psalterio partes deferuntur poicies? Respondeo: Evidenter hic ordinem necessitatis viii minoris postularim, sed meret congruentia. Congruum namque est quae sunt Sponsi, pretere illos, quae esse Sponsae consententur.

Queris: Cur igitur in Psalterio dene Salutationes ponantur, ad unicam Dom. orationem? Vai, inquam, iste dene postponuntur illi subinde: quippe oratio Domini, fundamentum est Ecclesia, cunctorumque bonorum: fundamentum vero

semper vnum sit oportet, cui plura inedificari conculia: aut rediticia queunt.

Instas: *Cat. non potius C. & L. Pater, & salut. xv. Ave dicatur?* Ratio est, inquam: Quia Deipara non est basis prima, & potissimum Fidei, sed Christus: quo circa nec Psalterium ab Angel. Salutar. inchoari condescet. 2. Addes: Quod est L. Pater, nimis prolixitate orantibus est vulgo tecum forte paritura forent. 3. Tum denique: Quia vt omnium aducuntur est ad Dom. Christum; ita mediatrix ad Christum est Maria, Mater Misericordie specialis peccatorum piissima Patrona.

CAPVT VII.

Quo modo Ver. testameni Scriptura posuit ad hoc psalterium apari?

Venerabilis defensor, & veritatis indagator secretorum S. Paginae Dei, Religiosis Reddi Reformationem Trinitatis Gloriosissima per Psalterium Mariæ. De quo queritur: Ecce qui Psalterio B. V. M. quam S. Scriptura verba applicari.

I. Solutio: sat ex iam dictis liquet. II. Laxta i. Corint. 10. *Omnia figura contingebant illis, figuræ Christi venturi; cuius sola fuit umbra lex vetus.* III. Quoniam Incarnatione Christi est quasi effectus quidam Legis antiquæ effectus autem per causam exponitur.

IV. Licet non cuius sit fas S. Scripturam expondere, sed solis Theologis Doctoribus, ex autoritate Pontificis Maximi, his tamen ita est data potestas declarandi, interpretandi, definiti, pronunciandi S. Scripturam ubiq; vt S. Ecclesie Doctorib; regnare non debeant. Atq; tametí Doctores non sint aequales Sacerdoti, vel scientiarumque tamem sunt docendi licentia, virogene Magisterij. Sicut Sacerdotium eiusdem est speciei in omnibus; et si non menti patris aut Scientiae. Est ergo Doctor in glossando Scripturam, Doctorum Catholicorum imitator.

Et ita factum est in Psalterio Iesu & Mariae, ad Daudici lib. Psalterii Marianum, & Daudici non autem extante.

Verum eti non ad litteram omnia Daudici, possunt ad Mariam Psalterium apari; possunt tamen allegorice, aut tropologicæ, aut typice. Sic B. Albertus Magnus super Missus est, adduxit totum mundum, omnemque scientiam ac virtutem in comparationem.

Nec ab ratione: cu in Verbo Incarnato sunt omnia: unde sicut hoc vere infinitum est; sic & Ang. Salutatio dignitate, sensu ac virtute, vt per quam *Verbum Caro factum est.* Quocirca

cireal neque viae illi. I obis
Doctoris unquam notuerint;
Mysterium Angel. Salutationis
iuxta Incarnationis aeternae, aut
etiam temporalis, & facilmente
complectit. Luxta illud, illata
53. Generatorem eum quis enar-
ravit?

Denuo, cum Incaratio
Christi sit Davidie causa plati-
tus; causa autem finalis recte-
per effectus suis exponi posse,
cumque marcus Domini non
sit abbreviata, omnino Spiritus
Sanctus quibus voluerit. S. Pat-
ri gaudi dare potest intellectum,
Iudea permanea, quod nec si
Doctores eodem omnes modo
eam sint interpretati: & quod
qui hodieisque erescit, ac cres-
ceret fides, & scientia biblica: ut
volumina, commentatorum
etiam num prodeutia testan-
tur.

CAPUT VIII.

Aspicimus famulorum
Christi Paulus. ignorans
ius imprimis intelligentiam. Tri-
nitas honorabilissima per Psal-
terium Virginis Almae Matris.
Vbi queritur de Autore, &
tempore inventionis, ac pro-
mulgationis. Quam ad qua-
stionem, virginem mouentur
plexique devotione magis, qui
caritatem. Tineo, ne atheri-

sent, ad novitates plus quam
exortates, intenti. Quid enim
inter est percundari, quis cal-
lum, aut librum, &c. fecerit,
cum experientia conflet, esse
bona valde. Neque vero etiam
referret talibus in rebus, ma-
lum fuisse principium, dum
modo effectus sit bonus. An
non Prælati, Principesque ma-
libonos condere leges, & in-
stituta relinquere possunt, sed
ad rem.

B Ang. Salutationem confecit S.
Trinitas, Archangelus Gabriel,
cum Diuina Virginis propulsio-
auxili S. Elizabetha perfecte
Ecclesia. Domin. Orationem Chri-
stus docuit discipulis, ac in eis
Ecclesiæ roti præscriptum. Mat. 6

Inde porro S. Bartholomaeus
Apostolus quoque eam, & die
centies, & centies nocte fre-
quentasse proditur cum toti-
dem adgenitulationis. Quo
in numero iugulator insunt
Quinquagena, quarum tres sic
oratæ, Psalterium Christi lo-
su constitutum, ex C. & L.
Dom. Orationibus confessantur
illud ex ratione Angel. Salu-
tationibus dictis. Maria effi-
cit Psalterium. Quartam vero
Quinquagena adfecit Apostolus ob devotionis causam, ip-
si Deoque noram.

C II. Communitas autem
Fidelium, id est, Ecclesia, quo
comprehendi in Synagoga in-
taretur exemplum, quod C. &

L. Psalterij Davidici psalmos
decantabat; eundem sibi numerum
Orationum Domini repetitam delegit, quas in vi-
cere. Psalterij Deus ab se reci-
tas offerent Christi Fideles.

III. Verum, quod non omni-
bus tandem aut vacabat, aut
adhiberet ad eam tot orationum
Domin. prolixitatem: nam
succesu temporum fidei de-
crescere fortiori contigit
hinc simul & Psalterium Christi
magnum quoque i partem
decrevit. Sicut a B. Virginie
Maria revelatione legitur.

IV. Deinde Psalterij Mat-
rie sic ratiocinem simum popu-
larum S. Patres, in variis
etemi solitudinibus Monasti-
cemi colentes, excepserunt. His-
te defecti Orientis complevit
etremos saeculum primos ne-
cessitas persecutionum deinde
vero pia cuiusque voluntas.
Quorum adumbrat vita Aposto-
lios, Hbr. 11. Circumferunt in
melatis, in pelibus capris, egen-
tes, angustiati, affliti: quibus dig-
nus non erat mundus, in solitudi-
nibus erantes, in montibus, &
speluncis, & cavernis terra. Et
huiusmodi testimonia Fidei probati,
etc. Horum omnis vita super
terrācum esset militia contra
mundum, carnem, diabolonem,
2. Cor. 10. In carni ambulantes
non secundum Carnem militabant
Verum carnis, utique victores;
mundum facile contemnentes;
hunc

Saucerum Patrum vitas contulit.

V. Post hos V. BEDAM excinuit ubi Deus, qui tota Anglia, Britannia, & Francia longe lateque Psalterij Marianum intermissione frequentationem, prædicationibus suis instauravit. Atque ex eis gentes illae in primis Anglicanae, in hauc vique diem coPsalterium hoc amore, & honore complexa est, ut passim in Ecclesijs videre esset iufuena, fixaque Oratio complura, publicum ad vnum omnibusque communem, quibus templo ingressis ad ea suas fundere preces, Deoque libare, placuerit. Tenuit ea sit dñus religio, sed & ipsa deum labentibus annis, vñque tritis & deperditis in publico, ut vocabant, Parvulus, rareatam, & sicut tandem in vulgo oblationem accepit.

E. VII. S. BENEDICTVS porro, Sacri Ordinis amplissimus Patriarcha dignissimus, ea cura & religione sanctum in Psalterio salutatorum cultum Dei familiarem sibi perpetuamque voluit, & obseruavit sic, ut eo tam diuinæ Monasticae Institutionis Fundator & autor fieri mereretur. Tanti Patris ab exemplo ficeret mox chorus Fratrum viuens per orbem ecclœ secum circumculi Psalterium, & cetera præter consuetudinæ Ordinis exercitia diuinæ quod

istud quoque velut priuatum quisque in delitiis suis secretisibus deamavit interius, & in eo Alma Virginem Matrem Sponlam Sponli sui, sancta quadam familiaritate, cordialis disfusuauit. Doctor quidam Iohannes de Prato traditum reliquit.

In illa exercitatus, perfectusque schola sanctus OTTO, in Ecclesijs praesidium, fidei proferenda, incrementum à Deo ad Episcopatum, adeoque Apostolatum cuocatus, Selavia tota, cum fide Christiana, Psalterium predicauit, quo novella plantatio ad Christum, Christique Matrem precum suarum, velut debitum penitreddere docta confuscebat. Quibus predicabat; orare, & sic eos orare conducebat: quos baptizabat eus & Psalteria secum aqua verbus, ad orandi assiduitatem capescendam, circumportare iubebat. Quæ copta pia confuctudo ad omnem retro valuit posteritatem: ut hoc ipso etiam tempore virtusque xvi viri ac feminina, cuiusque gradus & aetas, è collo iufuena, torquis instruuntur Psalteria.

VIII. S. MARIA OEGNIENSIS una, sanctum hac in re ceterarum Virginum Deo Sacratissimum morem, in cœnobiosis per frequenter, suo satis testatur exemplo. Proditur de ea,

quod in dies singulos totum Davidis Psalterium Deo recitaret isto cum ritu, ut Psalmis singulis singulas quoque Salutationes Angel. subjeceret: quarum, ut cœnorum, numerus demum illum Psalterij Marianum C. L. rite complebat.

IX. S. DOMINICVS Loricius (quod sibi cognomen inventum à Lorica, qua super nudam confricta illigatus vita exegit) Is, inquam, scribitur à S. Petro Damiano, quotidiu nouies isthac aut decies per rata Psalterium, cum ferratis disciplinis.

S. BERNARDVS, specialis Mariae sponsus, mirifico zelo idem hoc Psalterium, propagauit, & exemplo illustrauit, & ad Psalmorum Davidis numerum sententiamque concinnauit, sicut & vidi, & tenui. Fuit id vitro diuino certum instrumentum ad tantam vite sanctitudinem, quantum vidit orbis, invidit orcus, hodieque veneratur Ecclesia.

F. X. S. DOMINICVS post eum, primus idem sacri Ordinis Prædicatorum Dux & Pater inclitus, vel tenera ab ætate Christo & Deipara: in hoc precani ritu, devotus adeo fuit, ut aliquid Psalterium oraret, veraret, gestaret. Robustioribus vero annis, in ceteris sua Religionis ac prædicationis exercitijs, ad illius recita-

tionem, inflictam sibi ferrea catena disciplinam, ter ad minus omni die repetitam, constanter vilupauit. Et ita frequenter quoque, ut aliquando per diem octona, aut dena etiam Psalteria dicendum ad modum orando perfoluisse tradatur.

Iste est Apostolus ille Psalterij, de quo Alma Dei Virgo non semel ei facta revelatione, mandatum formamque dedit eiusdem predicandi. Et vero predicauit, circumque culte per omnem Hispaniam, Italiam, Galliam, Angliam, & Alamaniam. Prædicauit, & Psalteria publice in summos, imos, medioque distribuit: quo cum illius vñum Christianam munire religionem pietatem accenderet, Ecclesiam propagaret. Et par fructus respondebat. Nec minus zelos fuos ille Patri Sanctissimi Prædicatorum ordinis & frequentiam, ut tantum vñdit orbis, invidit orcus, hodieque veneratur Ecclesia.

XI. S. FRANCISCVS, Patriarcha Minorum Fratrum humillimus, ille Signifer Stig-

marum Christi Cherubinus, hoc Psalterium oravit, & inaudita cum in seipso, tum in S. Ordine suo per idem designavit. Ordinique pignus hoc de-
votionis precipue reliquit viupatum. Certus fuit ma-
disse de ligatis manualib. Psal-
terii ipsiusmet S. Francisci.

Certius quoque compcri,
quod S. Lugardis, S. Christina
Colontensis, Sancta Christina
Vaga & mirabilis, plutinique
Sancti alij aquae Sanctæ Pal-
terium istud sedulo triuierunt,
& operarunt. Evidem Credo,
omnem Religionem, & Eccle-
siæ Sanctæ statum ista nomi-
nata semper habuisse devo-
tione. Sic ut idem inster Ioan-
nes de Monte in suo Marioli pro-
fequentus scribit.

XII. Viciniora nobis com-
memoro. Est Sacrum Vir-
ginum Monasterium Gandau-
in quo annis fere ducentis, if-
tuad habent Psalterium quoti-
die, in Canonicarum Horarum
vicem, perolvendum inde ul-
que à maioribus sic traditum,
& acceptum.

XIII. Sed & perpetuus co-
dices evidenter testantur
ipso facto, me vera memorare:
sicut in Gandens Ordinis no-
stri Conventu, alisque multis
terrarum in locis doceri potest.
Neque pene est natio vñquam
Fidelium, vbi non virorum in-
numerorum ac mulierum an-

tiqua Patrioqua vñsantur, die-
tum ad modum numerumque
disposita & collecta.

XIV. Verum enim vero, pro
dolor, abhinc annis LXX. vel
LXXX. per quendam mibi be-
ne notum, ex deuotioне ipsius
singulare diuinum hoc Psalte-
rium fuit detruncatum, & ad
solam Quinquagena redactum.
Idque ea de cauâ, quod homi-
nes iam tunc, eti Psalterium
totum portarent: nequaquam
tamen perorabant, ut par, &
operebat. Quare ut defutum
revocaret, inque vñm paula-
tim restitueret pristinum, &
parte faciliori statuit inchoare:
dum vñs assuetudinem ac-
quisuisse orandi, & ab hac Quin-
quagene, suavius homines ad
veterem Psalterij consuetu-
dinem velut manu derudentur.

Quibus ex omnibus de pla-
no liquet, quod docere, vel
prædicaret Psalterium Virginis
Mariæ, minime de vña nouita-
tis nota iuste suspectum habe-
ri, culparique posuit. Adeo ri-
tus est antiquissimus, laudari-
fimus, & honoratissimus in
Ecclesia, tametsi per incuriam
hominum, & temporum iniue-
tiā subinde torpuit ne-
glectus.



CAPUT IX.

*Quoniam modo potius res ea, di-
ctione miranda & gloriaria, in
oblivionem abiit: uniuersitas
temporum.*

D Exortissime in Christo
Pater, *Vitis Vincis Vaf-
tatem Trinitatis iustissimam, super
Psalterium Virginis Inno-
centissima. Pro quo turbantur im-
becillorū mentes eo, quod
fieri vix posse videatur, tale
Psalterium in talem incidisse
defuetudini souane obtrum.*

I. Deus enim ab initio
mundi, ac deinceps per multa
annorum sacula, præclare fui
mortaliibus vniuersi cognitus,
cultus a paucioribus: & eo ta-
men vñque in altam apud om-
nes deum homines obliuio-
nis, ignorantiæ tenebrarum
deuenient, ut sub Abraham tem-
poravix vñli, præterquam ipi-
situs fuerit, & adoratus. Adeo
universam terram, velut dilu-
vium quoddam, inundarat idolatria.
Quod ipsi Deo ter Opti-
tim. Max. inter homines eue-
nisti nouimus, id Psalterio no-
stro contingere poruisse mira-
bitur? Et quisquam vel exti-
tis potius illud negabit, quam
in parem cum ipso Deo po-
tuisse recidere oblivionem sibi
persuaserit?

IV. Quo mirabre minus
eodem ignorantiae corruisse
Leges Imperatorum multas in
imperio, multa iuriis ciuiliis pla-
cita, & sanctiones.

V. Quod Doctores olim
gentiles inter, Iudeos, ac Chri-
stianos, & quanti, iam diu pie
vel de nomine solo cognoscunt?
quod ne fando quidem in-
audiantur? Quot, quanti, quâ-
que invicti Heroes, Duces,

Reges, pariter cum rerum ab eis gestarum memoria : Quo minabilium inventores; operūque mirandorum mirabiliores artifices, quanta maxima quōdam celebritate decantati, lipique & tonoribus noti, æternō hunc nunc volumine ignorantia involuti.

VI. Quo tot aberunt regna Chaldeorum, Medorum, Grecorum, R. & que publice? Regnareunt, floruerunt, Defluerunt, exaruerunt; corrueunt, euamurunt.

VII. Modus, ratioque, & ordo vitae Ecclesiasticorum sanctissimae iuxta, & cultissimæ, addo in oculis, inque animis orbis Christiani tortus profite; quo recidit? Quantum hic mutatus ab illo? Ex omnium eratis ille foret notitia, ni veterum in monumentis adhuc spireat.

VIII. Sacram Religiom Observantia prima facies omnium, iam nunc, proh dolor, peruetusta, si vel in obscura transpareat umbra, videatur per quam venuta Religio. Quæ ad instar olim stetere Cedrorum, nunc humi repente ceu steriles rhanni, humilesque arietæ. Vigor ille evigil obsequit rigor, fervor intepit, observantia, si non caligit, coniuet. Si quis ian reformatio- fiant; heu! novitates, & à non nomine phantasie appellantur.

Adeo, vt multi magna & plurima scientia, & propria nesciant regularia.

IX. Quid igitur amplius movebit corda hominum dicta ruina Psalterij? Praesertim cum ipse Dominus de sua ipsius Religione Christiana predixerit: *Patane Filium bonus vniuersus, inueniet fidem in terra?*

X. Ita nostra fert natura nouerca, Platone & Aristotele testibus: quod eas sit ipsius conditio, rerumque omnium sub sole ratio, vt post processum generationis, & augmentatio- nis decurrant ad finem decisio- nis: ac deinde rufum altero curfu repetito, innoventur ad statum generationis, & repa- rationis, non in numero qui- dem, sed in specie.

Quapropter diectorum ratio- pat luculentè probat de Psalterio: potius id olim floruisse, quam nunquam extitisse. Siquid inter rerum ad tantarum vicissitudines, solum hoc Psalterium nullos item manes suos perpeccum doluisse, hoc verum miraculum iam cum ipsa Ecclœsia nauicula commune fibi prædicare posset. Ipsiis igitur occasus, argumentum est præcistatus. Biusdem reformatio docet, qualis eius prima fuerit instituta in- formatio.

CAP V T X.

De Psalterij Renovatione, &c Dei- para revelatione facta.

Eximie servorum Christi Pastor, & Rektor, Mortuis Mittit Misericordiam. Tri- nitas Misericordissima per Psalterium Mariæ Matris Misericordia. De quo nolo Reue- rendissimam Paternitatem ve- stram lateat, quod Diuina clem- tis sicce fieri temporibus notuit.

I. Orator quidam Psalterij Maria Virginis, toto septennio horrificis daemonum tentatio- nibus, aliquoties sensibiliter, & aliquando visibiliter tentatus fuit. Et ille penitans istis omni- bus nullam, aut parvam ha- buit consolacionem. Deo tan- dem misericors apparuit ei Re- gina clementia, que quibusdam comitatibus Sanctis eum in- terfusens, disclusa tentatione à praefenti eum périculo liberavit: simus fui ipsum ubere virginice laetauit. Adhuc eundem annulo ex virginis capilli suis ipsius Maria Virginis facto, fibi desponsavit: Man- dauitque eidem, sub ineuita- bilis mortis periculo & vltio- nis pena diuinæ, Psalterium hoc prædicaret.

II. Hæc autem credere frequentius non valui, huma- nis duebus rationibus. Tandem vero altiore quadam, & intre- riore vi coactus sum illi reve- lationi assentiri. Idque ita, vt non solum ea esse vera credam.

1. Sed sciam quoque personā
2. Et persigna infallibilia idipsum cognoui, non semel du- taxat, verum persæpe.

3. Et hoc verum con- fitor: Et quantum scio, & quantum credo, sine villa falsitate iuro, hæc esse vera, coram toto mundo. Impre- cans à Domino nostro Iesu Christo pie potius mori omni hora, morte corporali, quam fallere in dicto, vel falli.

Credat mihi, qui voluerit; qui autem non vult, in Domini- no quemque relinquio. Sæpius hæc predicanui, & docui.

4. Et non ego solum hoc scio de illa persona, sed plurimi viventes certissime de illa cogno- noverunt, non humana, sed lo- la Dei revelatione. Quo confi- dentius dicere audeam, quæ dixi. Verum quia persona hæc viuit adhuc, non possum eam nominatum manifestare, ob pe- riculæ vanæ gloriæ, mundanæ varietatis, ac etiam tribulatio- nis. Talia enim abscondi de- bent in vita, & post mortem laudari.

III. At Dybivm tamen vi- de-

deri poterit? Quemodo lac Virginis Maria tam gloriosum bibere poterit? Quia sic in corruptionem, & digestiōnē natūrālēm tranſiſt̄. *quid non?*

Respondet: I. Fruſolum eſt iſtud. Sic enim petuila lac Virginis, aut verum de Mari Virginis vber, aut certum aliquod Eliquatum reale, & corporale, pro tempore cauſatū in ore eſſe vber fugientis. Sicut tumē cauſatur in aere, manente ſep̄er in ſole intrinſicolumine. Hopum vtrum fuerit, ignoro. Illud ipsa illa perſona cognoui, quod fuerit tuuifimum, can- didifimum, & inſuerit in oculis, legue maximis cum gau- dijs diſperdet per omnia iphiſus membra corporis, vel in ſub- ſtantia, vel in influentia.

2. Nec etiam impossibile eſt D. Mariam Virginem etiā nunc habere lac, alijque com- municare. Cum lac non sit de eſſentiā corporis gloriōſi, ſed accidens. Sicut ſi corpus illud, quod viliceta Sanctorum im- piebit, ne ſint vacua, ſecun- dum S. Thomam.

3. Imo dictu mirum foret, vber B. Virginis impotens eſſe, quam vbera mortalium ſit multierat: quas habent, & gerant in ſe lac ex interio- ri corpore, & id inde conmu- nicare poſunt. Nolo equidem hic adeo coarctare, vel claudere diuinę viam potentiā.

4. Quod ſi non eſt verum lac in vberib. / Dei genitricis Maria (quod durum dictu eſt) ſaltem ibi eſt aliquod corpus admirabile, ſupplens viem la- tis: ex quo poterit diuina virtute aliquod cauſari, & per influentiam, quandam corpus aliud in ſimilitudinem mu- ri.

5. Quod ſi nec lac, nec corpus aliud lactis loco, ibide fuerit (quod eſt dictu nimis ſingulare) nihil tamen minus quicquam Virginem Mariam privare audiebit potencia com- municandi feſe ad ſugendum: ad minus per affuentia, ſi non per modum ſubtantia credi- ble eſt ergo talem Spofulac ſuſtice Virgines gloriōſe, ad modum aliquem ſupra dic- tum.

IV. Sed quo id modo in ſingulati; ignoro.

1. Nam, que ſunt in terris, vix cum labore agnoscimus: quo autem ſunt in celis, quis investi- gabit? inquit Sapientia cap. 9. Nemo enim nouit, quae ſunt, vel quae eſt gloria Beatorum, niſi Spiritus Dei, & cui Domi- nus voluerit revelare. 2. Inde accepimus Sanctum Bernar- dum Mariae Virginis vbera ſuſtice. 3. Inde lac Ma- riae Virginis in terra, ceteras inter reliquias, multis in Ecclesiis reperitur. 4. Parique modo S. Catharina Senensis

de fonte lateris Christi copio- ſe biberit. 5. Et Sanctorum qui- dam etiam de SS. Vulneribus Christi hiberunt: vt aduſque inebritionem spiritus, cum in- enarrabilibus gaudijs traxi exuliantur. Quis autem auſt affimare, iſihæ meras uſte vanaliqua phantasias? Praefer- tam cum Ecclesia refutet phantastica & condemnet, vt quæ daemonis ſubiaciti pote- ſtati. Secundum Theologos.

V. DVBIVM alterum de crinibus occurr̄ B. Virginis Marie: Quo ea modo decapillare ſe posuit cum ad gloriam eius ca- pilli & decorem pertineant?

DICO 1. vel CRINES fue- runt diuina potentia, modo in- ſcrutabili Virginis Marie ſe formata. Vel laudia ſe viſia in mundo confeſtati. Vtrum autem horum fuerit, ex per- ſona tali non cognoui. 2. Creden- dum tamen firmiter Mariam Virginem, in corpore nunc al- ſumptam, & crines veriſimos, & pulcherrimos habere: qui non ſunt de ſubtantia corporis gloriōſi, ſed tantum de decoro. quoceit ea poſſum, citra glorię immitationem. Beatissimæ Virgi remoueri. 3. Creden- dum eſt etiam: Quod ſi cor- pus gloriōſum habeat poten- tiam ad crines gerendos, ad producendos etiam ex ſe crines habebit ampliores, & po- tentius, quam vllum corpus natuale.

3. Pollo etiam caſu, quod huicmodi, que narro, omni- no ſint falſa (quod nequaquam credo) nibilominus tamen re- manet ac conitac dignitas, & veritas Pſalterii Virginis Ma- riae, ex dictis huculque capi- tulis, ac porro producendis.

VII. Vnum tamen dicamus. 1. Quod carnalis homo non ſapi- ea, qua Dei ſunt, vel qua ſpiritus: iuxta Dijuni Verbi ſententiam: Et Nemo nouit de hiſſe Domini, niſi qui accipit. 2. Imo, qui ac- ceperunt ita, lumine revela- tionis decedente, reuelata vix aliquando credere poſſunt. Sic Propheta Ieremias adueniente spi-

spiritu Dei, & mysteria noua reuante, credit & prædicavit. Sed differente cum lumine diuine reuelationis ad tempus aut humano modo, capi. 20 seduxisti me Domine, & sedatus sum.

3. Idcirco, quamvis haec credi possunt, humana tamen apprehendit scientia non possunt, multo que minus diabolica sapientia. Cuius ratio est apud D. Thomam, Quia diuina reuelationis lumen, naturalis cognitionis lumen rotum excedit. Est enim tale, de quo in Psalm. 35. *tu lumine tuo videbitis lumen.*

Quare tali carentes lumine, de reuelationibus diuinis iudicabant, sicut ceci de coloribus. Atque ideo tali destituti luce viri quoque boni ac devoti, in caelestium reuelationum iudicij errare possunt, ut sepe compertum est. Nisi luminis loco signa, aut prodigia, aut miracula habeant evidencia.

4. Iam vero nec exempla Sanctorum defunti anulo desponsationis sub barratori Christo. S. Catharina Martyr annulum tulit desponsationis a Christo, simili terque S. Catharina Senensis, cuius cor infusum modo quodam admirabiliter Deo noto, in cor Christi fuit transmutatum. De quibus pari modo posse dubitari quoad

materiam, & de qua fuerint substantia.

VIII. Itaque huiusmodi cavillationis soli humanae prudentiae, ac scientie innituntur.

1. Ac si Deus, in cuius potestate cuncta sunt posita, facere non posset, quod per naturam cretam trahendat. 2. Adhac eum, isti in errore impingant, quod con sequenter negare debent esse miracula: contra Fidem Ecclesiarum, & experientiam, de qua euidem certissimum sum. 3. Illam quoque in collecta proficitur Ecclesia, qui dicit: *Deus, qui Ecclesiam tuam novis semper tribuis coronare miraculis, &c.* 4. Miraculum est, peccatorum conuersio, quam in maximis Dei miraculis numerat ex S. Aug. S. Thomas. Ita quoque S. Eucharistia transubstantiatione sumnum esse Dei miraculum semper habuit fuit: quod haud dubie, circa comparationem, quibuscumque maius est reuelationibus. Qui igitur operatur talia, nihil est, cur patre minora non querat.

Quapropter agnoscant humi nati Hesitautes, quod, tametru diuinae reuelationes credi possint, nequaquam tamen demonstrari possint. Nisi illis, qui habent idem lumen reuelationis.

CAPVT XI.

Virum dignitate, & virtute praestet Psalterium Davidis, an Deipara?

Colendissime Rector antiquum, veritatem dat Tripartita laudatissima per Psalterium Virginis, quem Mater est veritatis. De quo vanitas quorundam curiosorum magis, quam docta querit: Vtrum nobilis, Davidicum, an Psalterium Angelicum: Ad odiosam hanc comparationem sub distinctione respondeo.

1. Pro DAVIDICO. 1. Vbi maiori est deus, & charitas in orando, ibi & maius est meritum: huius namque pondus ex charitate descendit. Per hanc minusculum opuliculum bonum altioris est meritum, quod prae grande circa ipsam. 2. *Confiditatem* præcellit Davidicium, Nam id causa fuit dispensans ac prefigurans Angelici. 3. *Significatione*: quia expreßior inest Davidico, quam Angelico. 4. *Antiquitate*. 5. *Orandi labore penitenti*. Nam Davidicum quo prolixios, & quam Angelicum, est & decursu laboriosius: sed meriti quoque maioris, in charitate pari. 6. *Intelligentia plenaria*. In eo enim plenarie pluribus docent & explicite. 7. *Autoritate*: Quippe ex antiqua Legi, nova probatur, non è diuero. 8. *Deuotionis usu & frequentatione per Eccleſiam*, ut qua idem Davidi Culus partem haud minimam, publicam, Ecclesiasticam, & quotidiana inde usque ab origine venit. 9. *Extensione* maius est, ut quod ad plura pateat vnu, ad quae plures. 10. *Volumen* a propertate ac mole maius est.

II. Pro ANGELICO. Hoc antecellit. 1. *Fine*. Hoc enim illius causa finalis erat. Finis autem nobilis est his, quae sunt ad finem. 2. *Perfectione effectus*, qui sunt *Verbum caro factum*. 3. *Temporis gratia*. Est enim noui Testam. initium, quod præ veteri est nimium quantum. Vivus homo picto quanto præstantior? At vetus Testam. pictura fuit & figura Noui. 4. *Efficiente*. Nam Angelicum fecit SS. Trinitas, Archangelus attulit Mariæ, auxit Elizabeti, complevit Ecclesia. Davidicium à peccatore factum est, & traditum Synagoge. 5. *Veritatem*. Nam docet de praesenti, Davidicium de futuro; sua pactum in umbra, istud in luce fuit. 7. *Efficitur*: nam est consummatio, perfectioque Davidici: hoc enim ablique illo vanum extitisset. 8. *Exitus*. Nam in Cœlum inducit Davidicium vero ad infernum seu Limbosum transmittebat. 9. *Efficacia*, Quia per Ang. facta

pax est uniuersalis. 10. *Euenit.*
Quod Iesu & Maria per Angelicum diuiniora sunt indepti, quam ex altero. Christus quidem, homo Deus factus: Maria autem Deipara Virgo facta fuit, quibus maius facere Deus nequit. Quæ causa istucque quoque valent apud Iesum & Mariam, quod coronacione preces eis tanto gratiosiores accident, pondulque ad fletoros maius habeant, quanto precium illius inest diuinum.

III. DICES. Non vox Angelica annunciatio, sed illa virginica confensionis: *Eece Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum illa, inquam, rem concefir, ut substantialis effectus ad eam fuerit confertus.* RESPONDEO: in Salvatione Ang. duo sunt attendi. 1. Nuda verba sonisque vocis: Et sic illa Maræ efficacia fuerunt, non Angel. 2. Intentio Dei omniumque Cœlestium formalis, que verbis annunciations inerat, ad incarnationum Verbum, Deiparamque impregnandam. Et ita effectus intenti fuit productus. In qua ipsa tamen vox Virginis continebat virtutem, vt que nihil penitus esset ab intentione. Diffensata, quo annunciations incarnationis fortitatem effecit. Eadem ad mentem ac modum Ecclesia capit Annunciationem, cum auctum de ea

festum agitat, Rem intentam atque pacatam recolens potius, quam mera verba, que mediū Rei fuerunt, ac instrumentum.

CAP V T XII.

De vilitate, fructu que multiplicetur Psalterij.

Laudatissime ouium Christi Medicea, *Infiriam donat* Trinitas misericordissima per Psalterium Virginis iustissima. Notum illud Date, & dabitur vobis. Si igitur quotidie Rosas diuina excelleter quindnas obtulerimus, spes est premij fructusque referendi paris, iuxta ilud Christi: *Cen- truplum accipies Rosas appello, lacras voces Salutationes, qua Rem intentan peractamque recolunt, & spectant, debita cum deuotione ad coronarium Psalterium quinqueginta supra centes singulae pronunciate, oblatæque Dco per Aduocatam Diuam, Diuorum Regnam Mariam.*

I. AVE: quasi sine Vx, fructus est liberari à Vx peccati. II. MARIA i. e. Illuminatrix, vel Illuminata, fructum profert illuminationis in mente. III. GRATIA, meretur in Christo fructum gratiae diuinæ. IV. PLENA: ditas bonorum celestium abundantia. V. DOMINVS: facit iniunctis posse dominari.

VI. TECVM: mentem vertit in SS. Trinitatis sedem ac Templo Dei. VII. BENEDICTA: dat benedictionem in donis spiritualib. singulari, viii. TV: eximiam in Deipara dignitatē demonstrat, vt eidem olim confirmati merearum. IX. IN MULIERIBVS: misericordiam provocat, x. ET BENEDICTVS: attrahit benedictionem in orationes nostras.

XI. FAVCTVS: Boni Spiritus S. confort. XII. VENTRIS: Castitatem adiuvat & custodit. XIII. TVI: Virginis Mater proprium orante dedicat. XIV. IESVS: Saluat. XV. CHRISTVS: i.e. Vnde: Meretur deuotionem ad SS. Christi Sacramenta. Istaque singula lacra sunt confona Scripturæ, & nihil adversa. Sunt autem pie cuidam virginis reuelata. Similes quindeni fructus Orat. Dom. possent affligi. Et tantorum instrumentorum meritorum Psalterium quisquam Christianus minoris iusto estimari. Quid si ex Collecta, aut quacumque precatiuncula, in honorem cuiuscunque Sancti recitata, fructus pie sit speratus: quanto magis ex oblatæ Psalterio incoparabilium diuarum preculari: in quibus nihil, nisi pura diuinum in esse credi debet. Quod si etiam honestæ cuiuscunque matronæ CL. munuscula dones honore dignus & favore cen-

searis eiusdem: quanto suis Deipara Coronatis diuiniora refunderet. Velut ipsa deuoto citudin reuelauit.

CAPVT XIII.

De Indulgentijs ad Psalterium promerentis.

Venerarie Christi venerandissima cum Apostolica dignitate, I. Pont. Max. Ioannes XXII. indulgentiam 24. annor. 34. hebdomadum, & 2. diei concessit orantibus Psalterium Mariæ: quod CL. Salutationib. Ang. constare definit. Bullæ transumptum vidi: autographum Auiionis in Conventu nostro afferatur, vt audi. Idem 60. dies indulget ad clausulam cuiusque Salutationis addentibus voces IESVS CHRISTVS. Centies vero & quinqueginta 60. dies indulgentie additi supradictæ ingentem numerum conficiunt. Alias complures condonations factas prætere.

Monuisse sat fuerit orantes, vt intentionem forment ad promerendas das indulgentias, vt in gratia statu esse studeant, vt pensum operis integre præstent à Pont. prescriputum, atque sic pie spe-

CAPVT XIV.

*Quis modus sit orandi psalte-
rium?*

Nobilissime animarum Christi nutritor. Modus hic referat aliquos, tum extraditione maiorum acceptos, tum ex revelatione Virginis Almae. **I.** Modvs. Directa ad Christum orare. Et sic *Prima Quinquaginta* ore ut ad honorem Christi incarnati. *Secunda*, Passe. *Tertia*, Resurgentis, ascendentis, Paracletum mittentis, ad dexteram Patris sedentis, & venturi ad iudicium.

II. Modvs. Mediantib. sanctis ad Christum orare. Et sic *Prima* offeratur per salutatos B. Mariae sensus, aut membra quinque honoris Iesu Christi. Ut per oculos Mariæ, que Iesum viderunt, labia quæ osculata sunt Iesum, &c. Quo servit, imaginem Deiparae obieccisse oculis mentis, aut corporis. *Seconda*. Ad quina Christi vulnera singula singulas in orbem, vel ad membra omnia, Salutationem Ang. dicere: quo confert, iconem Christi intueri. Necesse est sensum cogitare verborum, sed vulnerum dolorem, meritum, &c. deuote meditari. *Tertia*. Ad memoriam Sanctorum, quorum liberuit, Huc conductus per al-

taria Templi obire animo singula, ibique sibi imaginari Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, Viduas, Coniuges sanctos, &c. perque horum honorem ac merita Christo Deo litare preces coronarias.

III. Modvs. In ordine ad virtutes vertere intentionem. Ut pro obtainenda Fide vnum Ave, aut decadem fundere: pro spe item, &c. Similiter in ordine ad virtus deprecanda.

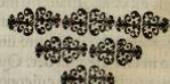
IV. Modvs. Cum sit oratio pro proximis, vt pro Ecclesia, Papa, Clero, &c. pro Imperatore, Magistratu, &c. parentibus. Item, & pro iniunctis utriusque ijs tam viuis, quam vita perfunditis.

V. Modvs. Cum oratur in ordine ad humana officia, vt pro Pontificatu, Imperio, Sacerdotio, Militia, Iudicij, &c.

Hocce modos reperi in *Matri* nostri Fr. Ioannis de Monte, vbi historiam de Maria Comititia conficitur. De qua

part. 5. c. 64.

**



CAPVT XV.

*Quod predicari, docerique priva-
tim ad publice debeat Psal-
terium.*

Illusterrissime Praeful, Apostolorum imitator. I. Dicitur Marc. vlt. Euntes in mundum universum, predicate Euangelium omni creatura. Atque Psalterium B. V. Marie est Euangelium; constat enim ex duobus, quae implicite, quicquid vlsquam est in Euangelio, complectuntur. Ergo prædicari debet omni crea- tura, i.e. omni statu Ecclesiæ, ab ijs, quibus prædicandi necessitate imperat Officium. Nec Psalterius numerus repugnat Euangelio, sed in maiorem huius laudem meritorum ea credit repetitus tam sancta & salutaris.

II. ORDINIS autem Fra- trum Prædicatorum proprium est planeque peculiare, Psalterium istud prædicare. **1.** Ique ex professione, nomine, instituto, exemploque S. Patriarche Domini, qui (vt nuper revelatum est ab ipsomet) maximam suorum laborum, consiliorum, exemplorumque partem hanc in cura precipua consumpsit. **2.** Idem cum ex traditione accepimus, tum ex reliktis scriptorum monumentis, ut legi. Quo temere magis

Dei mandato refutunt, qui tali prædicationi obficiunt. **3.** Accedit, cum prædicandi officium sit propter fidelium ædificationem ad salutem: quid utilius in medium afferri poterit isto Psalterio, cuius preculis orbis summan utilitatem ac salutem collatam esse constat?

III. OFFICIVM Prædicationis, & operationem Psalterij, inuicem componamus. **1.** Cum prædictio fit ad faciem animabilibus medicinam; haec autem Euangelia duo Dei sunt beata apostolicæ ergo prædicanda. **2.** Prædicationis est, illuminare? Ecce luminaria duo hæc. **3.** Est, ad virtutis Ecclesiam promouere? Eni admittantur hæc & incitamenta. **4.** Est, extirpare vitia? Ecce instrumenta sacra duo hæc. **5.** Est, Fidem corroborare? Ecce duo hiis Fidei fundamenta prima. **6.** Est, accende- re animos aduersus dæmonem, mundum, carnem, erigere ad Deum? Ecce faces, & ignes coeli duos hic. **8.** Est, auferre à malo mortis, damnationis? &c. Ecce duo gladii hic flammei, & pluquam Cherubini. **B.** Prædicationis est, Honoré Christi extollere & proferre? Ecce præconia duo, quibus simile nil vlsquam, nil vnguam extitit. Quid plura? In his uni- versis lex pender, & Propterea.

IV. DICES. Ex tali præ- dicatione, esse despiciatur po- terit

terit Predicator. 1. Hæc, inquam, vana est, & vana superbia/concionatorum. 2. Si quatenus alta, si magna, si sancta, quid pro diuibus istis? 3. Si noua, si docta, si copiose explicata, hec ipsum sunt Tertii. Nouam, scientiarum scientia, diuitiumque diuitiae ac thesauri. In ijs Trinitas SS. eminet, Incarnationis resiles, Fidei documenta continentur vniuersa. Quo zelosius predicanca sunt ab omni illo, qui esse Dei, qui coli, adorarique Dei desiderat.

V. ORATIO cum principe in Ecclesiæ medium sit, à Deo datum Fidelibus, ad omnia seu bonum obtinendum. 1. Ut in hunc avertendam. 2. Cumque ens sit parvum penitentia, ad satisfaciendum spectans: vero que autem summiopere Christianum vulgus indiget, omnino necesse est concionatoribus, ad orandum Deum exhortari populum. 3. In veteri Test. cuius rei frequentius aut ardentius occurrit cohortatio, atque orationis & penitentia. 4. Neque focus in uno, vel à Christo vel Apostolis aliud perinde inculcatum reperitur. 5. Nec, Ecclesia habet quicquam, quod pari instantia irremissa frequenter, ac eadem illa duo. 6. In omni Religione vel Ordine nisi ipsum maiori est cura, vel opere. 7. Iura ipsa Sacra, & Civilitate pariter illa præcipiunt, ad-

que ea compallunt. Et predicator ad ea mütus, fardule, & torpesceret? 8. Sancti demū quo vel perfectiores, vel admirabiliores extiterunt, eo familiariores frequentarunt orationes, vt nec absque his miracula defignantur inquam.

VI. PSALTERIUM vero is talis est Orandi ritus, qui continet, docet, & eam frequentat Orationem, quam solam solus docuit Iesvs, Salutatem nem eam, quam celo delatam accedimus. Nihil haec ex homini, nihil alicunde, ex Deo solo habent omnia. Cum autem diuinis sub Officijs Ecclesia, fidelibus sit orandum, ceteris, quid orationem diuinam repare vñquam possunt, Psalterio Dominico & Angelico SS. Trinitatis? Quod etiam prædicandi commendandique argumentum par isti adiunquere concionatores valebunt?

Constanter affirmo, Prædicare Psalterium, nihil est aliud, quam inducere populum ad deuotionem penitentiam, mundi contemptum, Ecclesie & reverentiam. Enimvero amorem, vñquam orationis huic in homine, citra mutationem dexteræ excelsi, versari non posse existimo. Quocirca dictas infidelibus operationes facto ipso pene necesse fuerit se se declarare. Que vera est populi emendatio, vitaque Christia-

neque solemne. Nec absque extimo animarum fructu.

VII. EFFECTVS igitur Psalterij est, vt prodivis in psalma quaque mundus per illud reformatur, dante Iesu, interpellante Matre Iesu, cooperantis Psaltilis, & Predicitoribus zelotis magis quam pomposis.

1. Scimus itud testibus multis, multis in nationibus, sic evenisse: Et multa ipsi vidimus idem experientia: Et audiimus multos Pastores cum gaudio idipsum expertos commemorare. 2. O si hoc proles suas ad Psalterij vim attulercerint parentes, quod ad omnia tractabiles est & habiles foret expectari! Quantis donum, posteritatemque sua benedictionibus Dei macram bearint? In exemplum nominamus solum Dominum Iohannam ex Britannia oriundam, Commitissam in Hispania Guzmanicam, que huic suum filiolum Dominici innutriuimus discipline. 3. Ad eandem si patres, matresque familias servilia fui cohortarentur, obsequientibus, si quisque magis vterentur. 4. Rem nam omnino salutare Confraternitati facerent, si penitentibus suis, Psalterij persuaderent usum; aut in veteri orationem penitentiam iniungerent, nos per obligacionem, sed ad deuotionem pro cuncto meritorum. Id quod S. Dominico per quam erat familiare, pe-

EXEM-
PLVM.